

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I-II рівнів акредитації

Спеціальність “Діловодство”

Київ – 2005

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Державний методичний центр навчальних закладів
культури і мистецтв

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Програма
для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації

Спеціальність “Діловодство”

Видання здійснено на замовлення Державного методичного центру
навчальних закладів культури і мистецтв України

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Програма для вищих навчальних закладів культури і мистецтв
I–II рівнів акредитації, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 12 с.

Укладач:	<i>Л. В. Дудник</i> – викладач Харківського училища культури
Рецензент:	<i>Є. А. Медведева</i> – кандидат пед. наук, доцент кафедри соціальних комунікацій ХДАК
Відповідальний за випуск	<i>Т. Ф. Стронько</i>
Редактор	<i>В. Д. Мельничук</i>

Підписано до друку 02.12.05 р. Гарнітура Times
Формат 60×84_{1/16}. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 0,75. Наклад 100 прим.

Видавництво «Нова Книга» м. Вінниця, вул. Стеценка, 46/85
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції ДК №103 від 30.06.2000 р.
Тел. (0432)52-34-80, 52-34-82 Факс 52-34-81
E-mail: newbook1@vinnitsa.com
www.novaknyha.com.ua

© Державний методичний центр
навчальних закладів культури і
мистецтв України, 2005

Пояснювальна записка

Кінець ХХ століття – період становлення інформаційного суспільства, в якому інформація починає відігравати роль одного з основних економічних ресурсів. Головною умовою існування та розвитку суспільства є соціально-комунікативна діяльність.

Без спілкування, обміну інформацією між індивідами неможлива інтелектуальна еволюція людства, розвиток виробництва, збагачення соціальної пам'яті, нові досягнення матеріального і духовного життя. Сучасні дослідники доводять, що соціальна комунікація – це глибинний базис матеріального виробництва та необхідний фактор прогресу будь-якого виду суспільного устрою.

Курс “Соціальні комунікації” спрямований на формування широкого професійного світогляду спеціалістів. У його межах передбачається розглянути основні теоретичні положення стосовно комунікацій в суспільстві, соціально-комунікативну сутність діяльності різних документально-інформаційних структур.

Програмою передбачено теоретичні, лабораторно-практичні, семінарські заняття, самостійна робота студентів.

Тематичний план

	Назва тем	Години		
		Всього	Теор.	Лаб. практи.
	Вступ. Завдання та зміст курсу	1	1	
1	Комунікація як соціально-історичне явище	1	1	
2	Формування документальних структур та їх розвиток	2	2	
3	Структура та властивості соціальної інформациї	4	2	2
4	Інформаційні потреби	2	2	
5	Сучасний етап функціонування системи соціальних комунікацій	6	2	4
6	Організаційні основи діяльності документально-інформаційної комунікації	2	2	
7	Історія секретарської справи	6	4	2
8	Система документальної комунікації в ХХ ст.	2	2	
8.1	Документально-комунікаційна система	2	2	
8.2	Інформаційні бар'єри в документально-комунікаційній системі	2	2	
9	Форми державного регулювання процесів інформатизації в інших країнах	2	2	
10	Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі	4	2	2
	Контрольна робота	2		2
	Всього:	36	24	12

Вступ

Комунікація як соціально-історичне явище. Людське спілкування і комунікація – як частина процесу загальнолюдського розвитку. Сфери і канали розповсюдження знань у суспільстві.

Завдання та зміст курсу “Соціальні комунікації”. Взаємозв’язок з іншими спеціальними дисциплінами. Організація навчального процесу і характеристика джерел вивчення курсу. Контроль знань студентів.

Тема 1. Комунікація як соціально-історичне явище

Поняття “комунікація”. Комунікація як соціально-історичне явище. Типи комунікацій. Соціальна комунікація – сукупність процесів циркуляції інформації в суспільстві.

Дописемні комунікації: звукові, мовні, зорові. Мистецтво, звичаї, фольклор, їх роль і призначення в наш час.

Виникнення писемності і формування документальної комунікації.

Тема 2. Формування документальних структур та їх розвиток

Знання як результат діяльності людини та об’єкт комунікації.

Структура і розвиток соціальних знань. Теоретичні та емпіричні знання. Сучасні концепції документів. Загальне поняття про “інформацію”. Інформація як предмет діяльності в людській комунікації. Формування інформаційного підходу до комунікації.

Тема 3. Структура та властивості соціальної інформації

Загальне поняття про “соціальну інформацію”.

Види соціальної інформації: публіцистична, естетична, повсякденна, спеціальна (економічна, наукова, технічна тощо). Офіційна та масова інформація. Внутрішня та зовнішня, умовно-постійна та змінна інформація. “Старіння” та “розсіювання” інформації. Фактографічна і концептографічна інформація. Документована та недokumentована форми. Поняття “інформаційні ресурси”. Час, простір, мова – бар’єри на шляху розповсюдження інформації.

Загальне і приватне у функціонуванні та розвитку документально-інформаційних структур (музеїв, архівів та ін.).

Семинар:

Історичні умови і соціокультурні фактори виникнення каналів розповсюдження соціальної інформації.

Тема 4. Інформаційні потреби

Поняття про “інформаційну потребу”, умови її виникнення. Основні типи інформаційних потреб.

Інформаційно-аналітична діяльність як складовий елемент знань фахівців інформаційної сфери.

Інформатизація суспільства як основа культурного життя. Динаміка інформатизації в науці.

Тема 5. Сучасний етап функціонування системи соціальних комунікацій

Функціонально-технологічний взаємозв'язок у системі соціальних комунікацій. Документальна і недокументальна підсистеми.

Характеристика державної системи НТІ. Галузеві органи НТІ. Регіональні органи НТІ. Органи НТІ організацій та підприємств. Характеристика систем архівів та музеїв України.

Історія розвитку, основні напрямки діяльності, види.

Книговидавнича та книготорговельна структури. Історія книгодрукування і видавничої справи. Види видавництва. Система видавництва в Україні. Види книготорговельних установ, характеристика діяльності. Структура засобів масової комунікації. Первинно-документальний, вторинно-документальний, інформаційний, когнітивний рівні соціальної комунікації.

Лабораторно-практична робота:

Знайомство з рекламними матеріалами, виданнями, документацією, ДБА різних документально-інформаційних структур.

Лабораторно-практична робота:

Складання фактографічної картотеки “Інформаційні центри, видавництва, музеї, архіви України”.

Тема 6. Організаційні основи діяльності документально-інформаційної комунікації

Загальне поняття про “діяльність” та “організацію діяльності” в документально-інформаційних структурах.

Організаційна структура та її види.

Інституалізація – процес формування різних типів соціальної діяльності. Законодавчі основи інформаційної діяльності, сучасні концепції документів. Формування документальних структур та їх розвиток. Особливості документів у різних документальних структурах.

Тема 7. Історія секретарської справи

Зародження секретарської справи в стародавньому Єгипті, Месопотамії. Принципи діловодства в Стародавньому Китаї.

Античні традиції секретарської справи.

Європейські традиції секретарської справи.

Семинар:

Секретарська справа в Київській Русі.

Тема 8. Система документальної комунікації в ХХ ст.

8.1. Документально-комунікаційна система

Характеристика основних інститутів документальної комунікації. Цілі і основні завдання документально-комунікаційної системи (ДОКС). ДОКС як процес розповсюдження інформації в суспільстві за допомогою документів.

8.2. Комунікаційні бар'єри в ДОКС

Загальна характеристика технічного бар'єру. Психологічний бар'єр – його види. Цензура як основа соціального бар'єру в документально-комунікаційній системі.

Тема 9. Форми державного регулювання процесів інформатизації в інших країнах

Основні форми регулювання. Національні програми інформатизації Канади, Франції, США, Німеччини. Напрямки законодавчого регулювання. Характеристика державного, публічного та приватного видів власності документально-інформаційних комунікацій.

Тема 10. Соціальні комунікації: розвиток в інформаційному просторі

Найважливіша особливість соціальних комунікацій. Суспільство в документознавчому аспекті. Документ – єдність інформації і матеріального носія.

Класифікація соціальних інститутів з документознавчих позицій.

Роль і призначення каналів соціальної інформації в процесах інформатизації суспільства. Формування глобальних інформаційних систем. Поняття про “інформаційне середовище”. Передумови становлення безпаперової комунікації. Перспективи розвитку інформаційного суспільства.

Семінар:

Міжнародна діяльність у галузі соціальних комунікацій. Міжнародні проекти забезпечення доступу до документів, знань, інформації.

Список літератури

1. *Абдеев Р. Ф.* Философия информационной цивилизации. – М.: ВЛАДОС, 1994 – 336 с.: 58ил.
2. Архівні установи України: Довідник / Держ. Ком. Архівів України, М-во культури і мистецтв України, Нац. Акад. Наук України, Нац. Б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2000. – 259 с.
3. *Беловицкая А. А.* Общее книговедение: Учеб. пособие. – М.: Книга, 1987.
4. *Блюменану Д. И.* Информация и информационный сервис. – Л.: Наука, 1989.
5. *Громов Г. Р.* Очерки информационной технологии. 2-е изд.; перераб. И доп. М.: ИнфоАрт, 1992. – 331 с.
6. *Жуков Н. И.* Информация. Философский анализ. – Минск, 1996. – 154 с.
7. Закон України “Про інформацію” // Голос України. – 1992. – 13 листопада.
8. Закон України “Про національний архівний фонд та архівні установи” // Уряд., кур’єр. – 2002. – 29 травня.
9. Закон України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” // Бібліотеч. вісник №2 – 1995. – С. 1–5.
10. Закон України “Про музеї та музейну справу” // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – С. 565 – 573.
11. Закон України “Про науково-технічну інформацію” // Голос України. – 1993. – 23 липня.
12. Законодавство України “Про національний архівний фонд та архівні установи” // Урядовий кур’єр. 2002. – № 96. – 29 травня.
13. Законодавство України про інформацію // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 1998. – № 7. – 272 с.
14. Информация общества: состояние, структура, перспективы // Перспективы информации общества. Ч. 1. – М., 1990. – С. 5–38
15. *Коган В. З., Уханов В. А.* Человек: информация: потребность, деятельность – Томск, 1991. – 192 с.
16. *Коренной А. А.* Информация и коммуникация. – К.: Наукова думка, 1986. – 143 с.
17. *Корюкова А. А., Дери В. Г.* Основы научно-технической информации. – М.: Книга, 1985. – 224 с.
18. *Кузнецов С. В.* Методы доступа к текстовой информации. – М.: Инвеста, 1998. – 250 с.
19. *Кураков Л. П.* Информация как объект правовой защиты / Л. П. Кураков, С. Н. Смирнов. – М.: Гелиос, 1998. – 136 с.

20. *Курас І.* Інформаційні ресурси України: стратегія розвитку // Бібл. вісник. – 2001. – № 1. – С. 2–6.
21. *Кушнарєнко Н. Н.* Документоведение: Учеб. / Н. Н. Кушнарєнко. – 3-е изд. стереотип. – К.: Знання, 2001. – 459 с.
22. *Михайлов А. И., Черный А. И., Гиляревский Р. С.* Научные коммуникации и информатика. – М.: Книга, 1986. – 436 с.
23. Музееведение: Музеи ист. профиля: Учеб. пособ. / Под ред. К. Г. Левыкина, В. Хербста. – М.: Высш. шк., 1988. – 431 с.: ил.
24. *Нестеров А. В.* На пути к медиатеке // НТИ. – Сер. 1. – 1992. – № 2. – С. 11–13.
25. *Писеменицкий А. А.* Информационное право Украины (Законодательство, комментарии, перспективы). – Х.: АО “Бизнес Информ”, 1996. – 208 с.
26. *Соколов А. В.* Социальные коммуникации. – Учебно-методическое пособие. – М.: ИПО Профиздат, 2001. – 224 с.
27. *Соколов А. В.* Эволюция социальных коммуникаций: Учеб. пособ. / А. В. Соколов. – СПб.: Изд-во Ленинград обл. пед. ин-та, 1995. – 163 с.
28. *Соколов А. В.* Информационный подход к документальной коммуникации: Учебное пособие / ЛГИК им. Крупской Н. К. – Л., 1989. – 88 с.
29. *Соляник А. А.* Документні потоки та масиви: Підручник / А. А. Соляник. – Х.: ХДАК, 2000. – 111 с.
30. *Тимченко Л. А.* Информационное общество: обзор философских концепций. Антропологические основания образования // Ученые записки ООИУУ. Т. 3. – Оренбург: Изд-во ОИУУ, 1998. – С. 77–80.
31. Хрестоматия по социальным коммуникациям: Учеб. пособие / Харьк. Гос. Акад. Культуры; Сост. и авт. вступ. очерков В. А. Ильгаева. – Х.: ХГАК, 2002. – 236 с.
32. *Швецова – Водка Г. Н.* Определение документа в документационно-информационной науке. Л.: БАН, 1991. – 42 с.

Для нотаток